

FOTOS: JOAN GUERRERO

Ràdio

L

licències de FM: cap a una nova definició del model radiodifusor espanyol

A Catalunya
es concediran
28 noves
licències

La radiodifusió espanyola ha viscut en règim d'oligopoli en la major part dels seus quasi setanta anys d'existència. En l'època franquista, l'Estat, propietari de l'espai radioelèctric, havia deixat tradicionalment en poques mans la possibilitat d'emissió. Amb l'adveniment de la democràcia es va dur a terme la primera ampliació de l'oferta radiodifusora per mitjà de la promulgació del Pla Tècnic de FM de 1979; ara, arran de l'aprovació de la Llei d'Ordenació de les Telecomunicacions, s'ha donat pas a una segona ampliació, bo i aprovant un pla definitiu que té com a principals objectius la reordenació del dial, la legalització de les freqüències de les emissores autonòmiques, noves concessions comercials i el reconeixement, encara limitat, de les emissores municipals.

Malgrat que als anys 70, arreu d'Europa bufaven aires de desregulació dels monopolis radiodifusors, a l'Estat espanyol l'opció dels governs de la transició fou la de tancar-se a qualsevol obertura, impedit el funcionament de les primeres ràdios lliures i frenant l'accelerat creixement de les ràdios municipals. Aquesta política repressiva va experimentar un tímid canvi quan, al tombant dels 80, es va procedir a la primera ampliació abans esmentada, la qual no va suposar la legalització de les ràdios dissidents, ans al contrari, va servir per a consolidar les grans empreses radiodifusores existents i fer possible la incorporació de noves empreses vinculades als grups de premsa, frustrats per la no liberalització de la televisió privada.

Malgrat aquesta primera ampliació, l'espai radioelèctric de FM donava moltes més possibilitats de concessió de noves llicències, tal com s'estava demostrant en la ruptura dels monopolis radiodifusors europeus; la possibilitat d'accés al dial per part de les ràdios lliures i municipals era més un aspecte polític que no pas tècnic.

L'any 1984, la Conferència Internacional de Ginebra va procedir a una reestructuració de l'espectre de FM, situant el dial entre els 87'5 Mghzs i els 108 Mghzs i atorgant les diferents freqüències que podien ser utilitzades pels diferents països membres de la Unió Internacional de Telecomunicacions. Aquest fet, al qual cal afegir l'aprovació pel Parlament Espanyol de la Llei d'Ordenació de les Telecomunicacions, ha fet possible que finalment l'Administració Central pogués procedir a la reordenació de l'espai radioelèctric de FM, a la definició del model de funcionament i a la concessió de noves llicències.

Ateses les anteriors circumstàncies, el decret del mes de febrer passat no és, com s'ha dit, una simple fórmula per a concedir noves emissores de FM, sinó que té uns objectius clars d'ordenació del sector més dinàmic i creixent de la radiodifusió espanyola. En primer lloc prioritza la ràdio pública en una triple vessant: la d'àmbit estatal, l'autonòmica i la municipal; això es fa essencialment atorgant les freqüències necessàries per a la plena cobertura territorial de RNE en els seus tres programes de FM (Ràdio 2, Ràdio 3 i Ràdio 4), de les emissores de les Comunitats Autònomes (Euskadi, Galícia, País Valencià, Andalusia, Catalunya i Madrid) i també reservant una part de la banda de FM (entre els 107 Mghz. i els 107'9 Mghz.) a les emissores municipals.

En segon lloc, amb les previsions del Pla, es capgira el panorama radiodifusor anterior: de les 256 emissores pú-

bliques existents abans de la seva promulgació es passarà ara a 1.486, sense comptar les municipals; al contrari, les privades creixeran menys: de 383 passaran a 716. De tota manera la qüestió quantitativa no sembla ser la més important, ja que a la FM la potència i l'ubicació de l'antena difusora són aspectes decisius per a garantir una major cobertura territorial; en aquest aspecte les diferències seran notables: les ràdios públiques passaran de 9.294 Kw. a 16.403 Kw., mentre que les privades faran un salt menys important al passar de 3.187 Kw. a 4.524 Kw.

Malgrat les dades anteriors, el decret preveu la creació de 333 noves emissores privades escampades arreu de l'Estat, un pastís que aspiren a repartir-se les actuals empreses radiofòniques existents, amb la finalitat de completar les seves xarxes i també els aspirants que varen quedar-se sense llicència a l'anterior repartiment. El que el Pla no ha deixat aclarit és el futur de les emissores municipals, pendents de dos projectes de llei, l'un que regula el seu funcionament i limita els seus recursos econòmics pel fet d'impedir-los fer publicitat, i l'altre que limita la seva activitat en èpoques electorals.

A Catalunya el Pla suposa, d'entrada, la legalització de les freqüències d'emissió utilitzades fins ara per les emissores de ràdio de la Corporació Catalana de RTV i la reordenació de les de RTVE després de la fusió amb RCE, la qual cosa ha de fer possible la plena cobertura territorial de tots els seus programes i, especialment, de Ràdio 4.

Com s'observa en el quadre adjunt, a l'àmbit català es reproduïx el nou model descrit per a tot l'Estat pel que fa al pes de la radiodifusió pública, sobretot per la potència difusora que aquest sector tindrà, malgrat que la ràdio privada farà un important creixement numèric al passar de 45 a 73 emissores.

De les 256 emissores públiques existents es passarà ara a 1.486, sense comptar les municipals

NOMBRE D'EMISSORES I POTÈNCIA DESPRÉS DEL PLA TÈCNIC DE FM

Província	Ens RTVE	Generalitat	Privades	Total
Barcelona	17	10	30	57
Girona	21	14	14	49
Lleida	9	9	14	32
Tarragona	7	4	15	26
Total emissores	54	37	73	164
Total potència	1.313 Kw.	595,5 Kw.	260 Kw. (*)	

(*) Càlcul aproximat a l'espera de la regularització que han de fer algunes emissores

A Catalunya es concediran 28 noves llicències; d'acord amb l'Estatut, aquesta tasca ha de correspondre a la Generalitat i tot sembla indicar que el Consell Executiu té molts pretendents (es diu que abans d'obrir el termini legal ja hi han 800 peticions). La concessió, malgrat emparar-se en una sèrie de condicionants, és més conseqüència de decisions polítiques que no pas el resultat d'una anàlisi detallada de les aptituds dels sol·licitants; en tot cas, no passa per cap tipus de control parlamentari.

La Generalitat ha aprofitat aquesta avinentesa de la promulgació del Pla espanyol de FM per a procedir a la seva pròpia regulació del servei de radiodifusió en ones mètriques modulades en freqüència. En el decret del 14 d'abril introdueix un seguit d'exigències diferents a les assenyalades per l'Estat en el territori on té competències exclusives; essencialment aquests trets diferencials fan referència a l'obligatorietat de notificar el nom del director de l'emissora, a la presentació d'un pla de programació anual i també una memòria econòmica i financera que reflecteixi la situació de cada emissora; unes exigències que semblen retornar al contingut d'alguns decrets de l'època de la Dictadura.

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL DE LES NOVES CONCESSIONS A CATALUNYA

Localitat	Nombre de noves emissores
Barcelona	3
Igualada	1
Manresa	1
Terrassa	1
Girona	2
La Jonquera	1
Puigcerdà	1
Sant Feliu de Guíxols	1
Balaguer	1
Lleida	2
La Seu d'Urgell	1
Solsona	1
Tàrrrega	1
Tremp	1
Amposta	2
Montblanc	1
Tarragona	1
Tortosa	1
Rubí	1
Sant Feliu de Llobregat	1
Ripoll	1
Cervera	1
Reus	1

El decret preveu la creació de 333 noves emissores privades escampades arreu de l'Estat

Com es pot veure en el quadre anterior, aquesta trentena de noves emissores privades de FM es reparteix territorialment de forma desigual; com és obvi, les poblacions amb un nombre menor d'habitants tindran menys pretendents, mentre que a les grans ciutats la batalla serà molt dura. Les candidatures amb més possibilitats tenen motivacions diverses: alguns bisbats catalans que volen ràdios autònomes de la COPE; l'ONCE, sempre festejada en els negocis de comunicació, vol engegar una cadena pròpia; la refundació de la Cadena 13, empresa a la qual fa poc s'ha incorporat capital estranger via la compra d'accions per part d'un grup francès; i, és clar, les empreses tradicionals, que esperen poder completar les seves xarxes a Catalunya.

JOSEP M. MARTÍ MARTÍ

Periodista. Professor de la Facultat de CCII

